СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LIX Ч. 206. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 5-го ВЕРЕСНЯ 1951. No. 206. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, SEPTEMBER 5, 1951. VOL. LIX.

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ в Злуч. Дер. Америки СІМ ЦЕНТІВ Закордоном — Тел. „Свободи": BErgen 4-0807, 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 — FIVE CENTS in the U. S. of America SEVEN CENTS Elsewhere

КАМПАНІЯ ЗАКУПУ БОНДІВ ДЛЯ ОБОРОНИ

ПРЕЗИДЕНТ ЗАКЛИКАЄ ДО ГОТОВОСТИ ПРОТИ НОВОЇ ЧЕРВОНОЇ АҐРЕСІЇ

Сан Франсіско, 3 вересня. — Після свого приїзду на конференцію з нагоди підписання мирового договору з Японією, президент Труман виголосив промову, якою відкрив кампанію за закупно щадничих бондів, найбільшу за мирних часів від кінця другої світової війни. Щоб умотивувати потребу закупу бондів публікою, президент вказав на небезпеку, в якій найшлася Америка і цілий волелюбний світ з уваги на невідоме наставлення сил в Кореї. Американський уряд не знає, чи комуністи наміряють відновити переговори в справі перемиря в Каесонґу, зате „очевидно, що комуністи можуть пробувати відновити офензиву в Кореї кожної хвилини. Що більше, вони готові почати нові атаки в Европі, на Близькому Сході, або деінебудь в Азії, де їм це подобається" — остерігав Труман.

Президент згадав про необхідність у минулому припинити аґресію в Кореї, бо якщо б Об'єднані Нації були цього не зробили, тоді „це було б тільки питанням часу, коли вибухне нова світова війна, яка завдала б нам усім знищення й нещастя". Далі попередив президент про спроби Совєтів допустити комуністичний Китай до участи в цьому зібранні. Коли б виявилися такі намагання, тоді, на думку Трумана, треба буде пригадати, що Об'єднані Держави вже „натаврували аґресію (в Кореї) по імені і назвали північних корейців і червоних китайців як аґресорів". Згадуючи про конечну готовість Злучених Держав установити справедливий мир у Кореї, президент остеріг перед новою аґресією і потребою оборони від неї. Тому нам треба більше грошей, а ці гроші прийдуть, якщо кожний громадянин виконає свій обов'язок і закупить більше бондів для виконання оборонних змагань.

З Ґренд Репидс, у стейті Мишиґен, наспіли вісті, що там розпочали в День Праці оборонну кампанію за закуп бондів, щоб „розбудувати силу за втримання миру". Після промови президента у Сан Франсіско, переданої через радіо, виголосив промову секретар скарбу Джан В. Снайдер, оголосивши, що кампанія триватиме до 27 жовтня. Після того промовив ще голова юнії автомобілевих робітників Волтер П. Рутер і інші провідники зорганізованого робітництва. Зібрання, на якому виголошені ці промови, відбулося в міському парку. Перед тим був показ військової сили. На параді було біля 30,000 учасників.

ПОГОДЖУЄТЬСЯ З МЕК КАРТІ ЩОДО КОМУНІЗМУ, ОДНАЧЕ ВИСТУПАЄ ПРОТИ МЕКАРТІЗМУ

Вашінґтон. — Сенатор Джозеф МекКарті й його запеклий ворог сен. Вилієм Бентон, помістили довгі статті в тижневику „Юнайтед Стейтс Нюз енд Ворлд Ріпорт", у яких вони погоджуються на тому, що треба розправитися з комунізмом і прогнати його з урядових установ. Одначе, сен. Бентон так само завзято поборює теж і „меккартізм", називаючи його небезпекою для Америки. Бентон характеризує цей рух як несправедливий і небезпечний тому, що він зриває з традиційним правилом, що людина є невинна й чесна, як довго їй не докажуть щось противне. Навпаки, мекартізм запроваджує засаду, що кожну людину можна затаакувати як нечесну, доки вона не доведе, що вона чесна. Такою методою послуговується сен. МекКарті, накидаючись на федеральних урядовців. Тому, що сен. МекКарті причинився своєю тактикою до поразки при виборах сен. Миларда Тайдінґса при останніх виборах в стейті Мериленд, він повинен бути прогнаний з сенату, пише сен. Бентон.

Сен. Мек Карті оправдує свою кампанію в Мериленді бажанням прогнати з уряду „послушників Кремля", які плянують американську політику. В статтях обох сенаторів цікаве те, що вони поміщені в формі журналістичного інтерв'ю одначе так, що один сенатор не міг догадуватися, що висловлює свої погляди наче у відповідь на закиди противника.

ЗЕМЛЕТРУС У ТРЬОХ СТЕЙТАХ НА СХОДІ

Ню Йорк. — У неділю пополудні, біля год. 5.25, сейсмограф університету Фордгам записав землетрус на просторі північної частини стейту Ню Джерзі, південної частини стейту Ню Йорк і західної частини стейту Конетикат. Струс був подібний до потрясення від якогось вибуху і тому багато людей зверталися телефонічно до поліції за вияснення. У домах попадали образи зі стін, кухонне начиння в шафах; було помітне також коливання домів. Дехто чув також підземний гук, який тривав біля півтори хвилини. Знавець землетрусів в університеті Фордгам, о. Джозеф Лінч, пояснює цей феномен осіданням землі у східних стейтах. Він твердить, що місто Ню Йорк стоїть на тому місці, де колись був льодовець грубістю однієї милі. Яких 5,000 років тому льодовець розтанув, через що земля осідає, а це викликує потрясення.

ПОНАД 400 ОСІБ ЗГИНУЛО ПІДЧАС СВЯТА ПРАЦІ

З нагоди Свята Праці, яке цього року тривало три дні, згинули від нещасних випадків понад 400 осіб, за даними аґенції „Асошіейтед Пресс". Від самих автомобілевих випадків згинуло коло 415 осіб, а крім того від утоплень, пожеж і інших несподіваних пригод. Нед Ґ. Дірборн, голова Краєвої Ради Безпеки попереджує, що кількість смертельних випадків може досягнути цифри 500. Найбільшим нещастям вважається затоплення рибальського судна „Пелікан" коло Монток, на Лонґ Айленді біля Ню Йорку в неділю. Із 56 осіб, які виїхали на спортову риболовлю, згинуло в кабіні переповненого хвилею судна 38 осіб. Через непевну погоду в різних стейтах, поворот до міст почався раніше ніж минулих років, одначе тривав довше. Були теж випадки розбиття літаків при повороті зі свят, хоча точних звітів про жертви ще нема.

В АМЕРИЦІ

● **Скриню на 1,000 телефонів** для конференції в Сан Франсіско установили в окремім бюрі для вигоди делеґатів, що приїжджають для підписання мирового договору з Японією. Департамент стейту ЗДА подбав про цілий штаб перекладачів для допомоги в розмовах делеґатів. Пресові американські звітодавці матимуть для себе 50 телефонних дротів і 25 телетипових писальних машинок, які передають писані звіти просто до редакції. Число телефону таке: YUkon 2 — 2900, Сан Фр-іско.

● **Жертва атомової бомби,** японець з Гірошіми, лікується в шпиталі в Шікаґо. Досі стверджено, що він відновив свою статеву силу, а його діти не виявляють жадних успадкованих недуг. Це стверджує Рада Краєвої Медичної Служби.

МОЖЛИВІСТЬ ЗВ'ЯЗКУ МІЖ ПЕРЕГОВОРАМИ В КОРЕЇ І КОНФЕРЕНЦІЄЮ В САН ФРАНСІСКО

Токіо. — В міжнародних дипломатичних і військових колах добачується можливість зв'язку теперішнього комуністичного поступування в перерваних ними вже від 13 днів мирових переговорах в Каесонґ зі совєтськими плянами щодо конференції в Сан Франсіско в справі мирового договору з Японією. Завоювання Японії було головною кінцевою метою комуністичної аґресії на Далекому Сході, що почалася нападом комуністичних військ на Південну Корею 14 місяців тому, тому теж теперішні комуністичні саботажі переговорів в справі перемир'я в Кореї можуть мати тісний зв'язок зі справою мирового договору з Японією, що обговорюватиметься на конференції в Сан Франсіско — стверджується в неформальному повідомленні з головної кватири ген. Ріджвея. Проте, в аліянтських колах все ще висловлюються впевненість, що комуністи остаточно приймуть аліянтські передумови перемир'я. Ген. Ріджвей досі ще не відповів на останнє недільне повідомлення комуністичного командування, в якому червоні домагалися або „явного перервання" переговорів в Каесонґ, або „припинення постійного порушування" нейтральности Каесонґу. Аліянти зі свого боку ці закиди порушування нейтральности не тільки заперечують, але й виразно добачують в них комуністичні провокації. Вміжчасі три головні аліянтські представники на переговорах в Каесонґ, адмірал Джой, адмірал Бурке і ген. Креґі, приїхали вчора з Кореї до Токіо, правдоподібно на конференцію з ген. Ріджвеєм, аліянтським головним командантом на Далекому Сході.

ПОЖВАВЛЕНА АКЦІЯ АВІЯЦІЇ В КОРЕЇ

Токіо. — Тоді, коли акція сухопутних військ на корейському фронті все ще обмежується радше до патрульних виступів та головно до намагань здобути і закріпити поодинокі стратеґічні позиції на горбах центрального і східного секторів, аліянтська авіяція розгортає щораз інтензивнішу активність — як тільки на це дозволяють атмосферичні умовини. Про велику інтензивність бомбардування воєнних об'єктів у ворожому запіллі повідомлено впродовж останніх трьох днів. Акція аліянтської авіяції була скерована насамперед проти скупчень ворожих військ та проти ворожих шляхів постачання, при чому завдано ворогові великих втрат і знищень. В неділю дійшло до одної з найбільших в дотеперішній війні в Кореї повітряних битв, — коли 40 ворожих літаків совєтського типу МІҐ заатакували 21 аліянтських боєвих літаків. Не зважаючи на велику чисельну перевагу ворога, аліянтські літаки в півгодинному бою віднесли блискучу перемогу, збивши чотири ворожі літаки и заставивши інших до втечі. Всі аліянтські літаки повернулися на свої бази. В понеділок два ворожі літаки безуспішно намагалися атакувати аліянтські сухопутні війська на фронті. В тому самому часі аліянтські літаки, крім ворожого запілля, взяли активну участь в боях на фронті, заскочивши коло трьох сотні ворожих вояків, що окупувались на схилі гори. Понад 100 червоних вояків вбито. Теж аліянтська фльота ввесь час продовжує облогу ворожих портів, бомбардуючи їхні споруди та інші військові об'єкти.

„КАМПАНІЯ ВОЛІ" ЗА ПРИЄДНАННЯ 25,000,000 ОСІБ

Ню Йорк, 3 вересня. — „Кампанія Волі" на 1951 рік почалася в Ню Йорку програмою через радіо Колумбія Бродкестінґ Систем, підчас якої виголосили промови: ген. Двайт Д. Айзенгавер з Парижу, ген. Лушус Клей з Ню Йорку, посадник Ернст Ройтер з Західного Берліну в Німеччині, амбасадор Злучених Держав Волтер С. Ґіффорд з Лондону, і Гарольд Е. Стассен, з Филадельфії. В перервах між промовами передано звуки таких загально звісних дзвонів, як Дзвін Свободи з Филаделфії, Великий Бен з Лондону, дзвін катедри Нотр Дам з Парижу, Дзвін Волі з Західн. Берліну й дзвін Чонґ-Но в Сеул, на Кореї. Кампанія має на меті зорганізувати 25,000,000 людей і зібрати $3,500,000 на ведення кампанії правди проти комунізму. Ген. Айзенгавер заявив, що нарід за Залізною Заслоною чує голос волі. Він висловив надію, що волелюбні американці з усієї сили підтримають змагання, щоб використати поширювання правди, як найбільше доцільної зброї проти комуністичного поневолення світу. Інші промовці доповнювали ці думки.

Програма Кампанії Волі, якої осередок перебуває в Емпайр Стейт Билдінґ (Ню Йорк) буде перекладена на шість мов і передана через Радіо Вільної Европи до підсовєтських країн. Керівником кампанії призначений Давид Сарноф, голова Радіо Корпорейшен оф Америка. Бюра цього руху, який в англійській мові називають „Крусейд фор Фрідом", приміщені під ч. 5 Іст 42 вул. в Ню Йорку.

ЗБІЛЬШУЄТЬСЯ ОПОЗИЦІЯ ПРОТИ ЗАХІДНО-НІМЕЦЬКОГО УРЯДУ

Бонн, Німеччина. — В останніх днях почала помітно збільшуватися західно-німецька опозиція проти політики федерального уряду канцлера Аденауера, як до неї долучився Вільний Демократичний Союз, що є в урядовій коаліції. Вільні демократи виступили головно проти пляну Шумана, що його прийняв уряд Аденауера та який передбачує злиття західно-европейської важкої індустрії. Опозиція вважає, що уряд замало виторгував в тій справі, домагаючися зі свого боку, щоби прийняття того пляну узалежнити від повного скасування аліянтської контролі західно-німецького господарства. Це створює складну ситуацію не тільки для Західної Німеччини та її уряду, але й для цілої Західної Европи, для якої плян Шумана мав би започаткувати цілком новий не тільки господарський, але й політичний розвиток, скерований виразно до повної европейської федерації.

● **Совєти змінили кватиру на конференції в Сан Фр-іско** і винайняли приватний палац з 37 кімнатами. Перше вони замовили були кімнати в готелі Сан Франсіско.

У САН ФРАНСІСКО ПОЧИНАЄТЬСЯ КОНФЕРЕНЦІЯ В СПРАВІ МИРУ З ЯПОНІЄЮ

11 країн порозумілись проти сподіваної підривної акції совєтських представників.

Сан Франсіско, 4. вересня. — Сьогодні тут, в год. 10:30 ввечорі має початися, згідно з пляном, конференція в справі мирового договору з Японією, а вчора, напередодні конференції, — представники одинадцяти країн порозумілися щодо порядку нарад, щоб в той спосіб виключити сподівану підривну акцію совєтської делеґації, очолюваної відомим зі свого „вета" в Об'єднаних Націях заступником міністра закордонних справ Андреєм Громиком. Порозуміння досягнено у висліді двогодинних нарад, які відбулися коротко після того, як з Вашинґтону прибув літаком до Сан Франсіско Президент Труман та відбув довгу приватну нараду з державним секретарем Діном Ачесоном. В підготовчій конференції щодо порядку нарад взяли участь — представники Австралії, Канади, Цейлону, Франції, Британії, Індонезії, Голандії, Нової Зеляндії, Пакистану, Филипин і Злучених Держав, отже країн, що найбільше і безпосередньо заінтересовані в мирі на Далекому Сході, та які, разом з Китаєм, Совєтами, Бурмою й Індією належали до аліянтської контрольної комісії в Японії після її капітуляції. Совєтський представник не був запрошений на вчорашню конференцію. Китай не був запрошений на мирову конференцію взагалі, а Індія і Бурма відмовилися вислати своїх представників до Сан Франсіско. Вчорашню конференцію проводив британський державний секретар Кеннет Йонґер, який після конференції заявив, що на ній досягнено повного порозуміння щодо порядку нарад, який буде поданий до відома представникам 41 країн сьогодні вже на самій мировій конференції. Це порозуміння створює передумови швидкого прийняття порядку нарад та відповідної блокади підтримуваної польським і чехословацьким сателітами совєтської підривної акції. Мирову конференцію відкриє формально президент Труман сьогодні ввечорі в будинку місцевої опери. Відкриття конференції передаватиметься по телевізії в цілій країні. Американські і британські представники, що виступають як проєктодавці конференції і договору, висловлюють впевнення, що конференція відбудеться згідно з пляном, без огляду на всі сподівані совєтські зусилля ввести замішання.

НЕ БУДЕ СОВЄТСЬКОГО „ВЕТА" НА КОНФЕРЕНЦІЇ В САН ФРАНСІСКО

Сан Франсіско. — Амбасадор до спеціяльних доручень Джан Фостер Даллес, головний архітект проєкту мирового договору з Японією, заявив вчора в пресовому інтерв'ю, що на мировій конференції не буде совєтського вета, яке впродовж п'ятьох років розбиває та зводить на нівець всі мирові заходи Об'єднаних Націй. Відповідаючи на совєтський закид, мовляв американсько-британський проєкт договору порушує порозуміння з Ялти, Доллес заявив, що ці закиди не тільки є безпідставні, але насамперед Совєтський Союз, який сам заперечив це порозуміння своїм поступуванням, не має „чистих рук", щоб мати право домагатись респектування того порозуміння. Доллес з цілою рішучістю відкинув як „цілком безпідставні" совєтські закиди, що Злучені Держави своїм проєктом договору намагаються відновити „японський мілітаризм".

ЗАПОВІДАЄТЬСЯ АМЕРИКАНСЬКО-ЯПОНСЬКИЙ ОБОРОННИЙ ДОГОВІР

Сан Франсіско. — Японський прем'єр Шіґеру Йошіда, що приїхав до Сан Франсіско на мирову конференцію, відбув в неділю довші наради з державним секретарем Діном Ачесоном, предметом яких була справа двоєдержавного договору безпеки та взаємної допомоги між Японією і Злученими Державами. Під час нарад секретар Ачесон мав поінформувати прем'єра Йошіду, що Злучені Держави вважатимуть мировий договір вступним до окремого американсько-японського оборонного союзу. Прем'єр Йошіда запевнив, що це є теж бажанням японського уряду. Військовий союз, що давав би Злученим Державам право вдержувати свої ґарнізони на чотирьох головних японських островах, становитиме теж відповідну ґарантію, що сама Японія не зможе збройтись для аґресивних цілей. В нарадах взяв участь теж Джан Фостер Доллес, амбасадор для спеціяльних доручень.

СОВЄТСЬКА ІНТЕРВЕНЦІЯ В АНГЛО-ІРАНСЬКОМУ НАФТОВОМУ СПОРІ

Тегеран, Іран. — Іранський прем'єр Моссадек повідомив вчора в парляменті, що його уряд „розгляне" пропозиції двох підсовєтських країн, Польщі і Чехословаччини, щодо закупу іранської нафти. Польща мала запропонувати купно 700,000 тонн нафти, а Чехословаччина 500,000 тонн, заповідаючи рівночасно, що вони перевезуть ту нафту власним транспортом. В західних колах добачується в тому совєтську „посередню інтервенцію" в англо - іранському нафтовому спорі, хоча проти неї не можна видвигнути жадних формальних закидів. Іранський уряд, проголошуючи свій націоналізаційний закон минулого березня, був включив в нього клявзулю, що в закупі нафти матимуть першенство дотогочасні клієнти Англо-Британської Нафтової Компанії, якщо вони відновлять свої контракти до половини липня. Як до того часу жаден з цих колишніх клієнтів не зголосився, іранський уряд скасував ту клявзулю, признаючи в закупі нафти рівні права для всіх. Швидке зголошення двох підсовєтських країн як нових нафтових клієнтів вважається совєтським намаганням піддержати іранську неуступчивість в теперішньому спорі і тим самим загострити конфлікт.

СОВЄТСЬКА ДЕЛЕҐАЦІЯ В САН ФРАНСІСКО РЕЄСТРУЄТЬСЯ І РОБИТЬ ЗАКУПИ

Сан Франсіско. — В понеділок, напередодні мирової конференції, п'ятьох членів совєтської делеґації з'явилося в конференційних урядах та представили креденційні листи для 50 членів тої делеґації. Деякі трудноші зайшли в тому, що в зголошенному попередньо складі делеґації зайшли зміни, бо замінено 7 осіб. Теж під час самої реєстрації совєтські делеґати зголосилися відразу до ґенерального секретаріяту конференції, хоча реєстрація переводиться в інших відповідних урядах. Рівночасно повідомлено з міста, що ця делеґація, яка примістилася в люксусовому, винайменому на час конференції, палаці на передмісті Гіллсборо, робить закупи харчів та інших продуктів і предметів в кількості, як для „цілого полку".

ВІДБУЛАСЯ КОНВЕНЦІЯ ЛІҐИ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ

Дітройт. — В днях 1, 2, і 3-го вересня тут відбулася 14-та з черги конвенція Ліґи Української Молоді Північної Америки, в якій взяло участь 700 зареєстрованих делеґатів, що репрезентували 69 молодечих клюбів і організацій зі Злучених Держав і Канади. Конвенцію, яку відкрив дотеперішній її голова Євген Волошин, проводив Йосип Ґурський з Дітройту. Секретарювали Ірина Кресневич і Анна Стець. На конвенції обговорено дотеперішню діяльність Ліґи та її організаційний стан, заслухавши в цій справі звітів поодиноких членів її дотеперішнього проводу. Програмову доповідь про „Українську молодь сьогодні" виголосив Йосип Лисоґір з Ню Йорку, закликаючи молодь до активної участи в американсько-українських організаціях та зокрема до піддержки Українського Конґресового Комітету в його зусиллях допомогти визвольним змаганням України. Делеґати і гості на конвенції зложили 1,000 долярів на публікацію книжки в англійській мові: „Українське мистецтво". Конвенцію вітали представники інших організацій, зокрема від новоприбулої української молоді: від Пласту, СУМА та Самопомочі.

18,000 ХЕМІКІВ НА ЗІБРАННІ В НЮ ЙОРКУ

Досі приїхало кілька тисяч хеміків з 40 країн на конґрес в Ню Йорку, одначе сподіваються, що прибуде всього 18,000 науковців. Конґрес допасований до діямантового ювілею Американського Хемічного Товариства. Засідання відбуваються в Манґаттен Сентер. Д-р Е. Дж. Крейн з Коломбус, Огайо, заявив на першій сесії, що наука потребує в першу чергу для свого розвитку волі.

ЯПОНІЯ ВЖЕ ЗАПЛАТИЛА $42,000,000,000 ВІДШКОДОВАНЬ

Вашінґтон. — Загальні аліянтські претенсії воєнних відшкодовань від Японії виносять понад 70,000,000,000 долярів, з чого Японія вже заплатила приблизно 42,000,000,000 долярів. Воєнні відшкодовання заплачено головно передвоєнними японськими інвестиціями закордоном на загальну суму 3,000,000,000 долярів, з того 2 міліярди в Манджурії. Крім того, з 19 японських арсеналів забрано 17,000 машин загальної вартости 39,000,000,000 долярів, та передано їх головно Китаєві, Филипінам, Голандії і Британії. Дальші вивози машин з Японії та виплату інших родів воєнних відшкодовань припинили в 1949 році Злучені Держави, що до того часу зі свого боку не тільки не взяли одного цента воєнних відшкодовань, але ще й самі видали понад 1,000,000,000 долярів на допомогу та відбудову Японії. При цьому власне — Злучені Держави були країною, на яку напала Японія та яка понесла головні втрати і жертви у війні проти японського імперіялізму.

В СВІТІ

● **В червоному Китаї далі масово** розстрілюють „контр-революціонерів". Після ростріду в Шанхаї 27. серпня 62-ох, розстріляли 1-го вересня в Кантоні ще 43. Одночасно влаштовується масові мітинґи, які ухвалюють резолюції, що „однодумно" схвалюють дії китайських чекістів.

● **На другий міжнародний Конґрес** Міжпланетного Руху в Лондоні зібралися з 11-ти країн 51 делеґатів та сто членів Британського Інтерпланетарного Товариства. Конґрес створить міжнародне товариство астронавтики (міжпланетних летів) і заслухає наукові доповіді та проєкти ракетних подорожей на місяць та інші планети.

● **9.457 японських офіцерів зняті** японським урядом із списка „вичищених" і повернені до нормального цивільного життя. Це вже четверта група відновлених у своїх цивільних правах японських офіцерів, з якою число їх доходить до 50.000. — Лишається ще біля 20.000 офіцерів на списку „неочищених".

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily exxcept Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НАШ ПОРТРЕТ

Колишнього президента Герберта Гувера, з його світлою карієрою політика і державного мужа, вважають не тільки одним з найбільших сучасних політичних філософів, але й одним з найкращих речників американізму. Це без сумніву правда, але його філософія далеко переходить „американізм" в тому вужчому розумінні якогось американського націоналізму. Навпаки, цей достойний американець тільки черпає свою мудрість з найкращих американських ідеалів і традицій, які тут створились спільним зусиллям багатьох рас і народів, та на тлі сучасности робить з них висновки, що з однаковою силою можуть стосуватися до всіх народів разом і до кожного зокрема. Його думка — це своєрідний портрет кожного народу і в них, наче в чистому дзеркалі, може побачити себе кожний, без огляду на те, чи погоджується з його філософією. Теж в його останній промові, виголошеній з нагоди святкувань сторіччя стейту Айова, кожний може побачити свій власний портрет.

Кожній генерації — говорив Мр. Гувер — здається, що вона відкриває світ. Але вона відкриває тільки те, що вже давно відкрите. Вона теж, звичайно, тільки тоді повірить, що піч гаряча, як сама попечеться. Такий досвід може давати навіть багато дечого доброго для проґресу, але він дав би ще більше, якщоб люди не все зачинали „наново" те, що вже давно зроблено. Для прикладу, за останніх кільканадцять років ми мали багато „новостей" в цій країні: Новий Порядок, Нова Воля, Новий День, Нова Ера, Нова Епоха, Новий Вигляд, Новий Лібералізм і т. д., включно з новою війною і новими податками. Але при цьому всьому ми часто забуваємо правди Нового Завіту. З усіх тих „новостей" було багато фальшивими знаками на нашому історичному шляху.

Ми кожного ранку — продовжував колишній президент Злучених Держав — вітаємо Новий День. Але наша спроможність провести його оформилася не тільки впродовж останнього року чи сторіччя, але впродовж цілої історії. Без того ми не знали б, як нам той день провести. І в цьому криється наша мораль, в цьому зв'язку сьогоднішнього з минулим є вся мудрість. І тому, вітаючи та змагаючи до „нового", нам не можна забувати „старого". Існує бо цілий ряд того „старого", без чого ми попали б у безвиглядний моральний, політичний і господарський хаос. Існують Старі Чесноти: релігійної віри, чесної служби народові, справжньої любови батьківщини і готовости пожертвуватися для неї. Ці старі чесноти є цілком безкоштовні, але вони можуть допомогти виграти і холодну і гарячу війну. Без цих чеснот ми можемо пропасти навіть після того, як виграли б холодну чи гарячу війну.

Одним з найбільших наших сучасних лих це те, що ми не базуємо нашого життя на повній правді, заступаючи її часто пропаґандою, в якій нема жадної міри ані стриму. Навіть здорову критичну думку ми заглушуємо потребою єдности, яка не може бути єдністю, бо не оперта на правді. Сміливих в нашому суспільному житті, які мають іншу думку, ми часто намагаємось обезпечити, вишукуємо і причіпляємо їм всілякі закиди, щоб їх скомпромітувати для вузьких партійних чи особистих цілей. У висліді виходить найбільше зло — закриття правди.

Нас часто лякають ворогом, можливістю її інвазії. Це велика небезпека, але ще більша загроза для нас це в нашому власному зв'язку зі злом. Ворожі армії можуть, але не мусять нас завоювати. Натомість наші власні промахи, наш союз зі злом, наша публічна толеранція зла неодмінно призведуть нас до самогубства. Єдиним нашим рятунком в цьому може бути синтеза старих правд і старої етики з новими потребами та обставинами. І в усіх випадках ми завжди повинні починати від себе самих. Цим ми допоможемо і собі і другим. Мр. Гувер переконаний, що Америка, а з нею й світ, вийде й цим разом переможно.

Міркуючи над твердженням і висновками Гувера, у нас збуджується туга за таким авторитетом серед українців, що мав би не злість і злобу, не будь-які особисті чи партійні інтереси, але виключно національну мужність і моральне право сказати своїм землякам всю правду ввічі, щоб вказав їм на їхні помилки і зла та скерував на правдиву і правильну путь. До такого авторитету ми доростемо тільки тоді, як і наш загал дозріє до того, щоб прийняти мужню критику і навіть гіркукий докір, якщо він заслужений. Тоді ми будемо зріла нація і тоді теж будуть здійснені наші національні аспірації, як заслужена і самозрозуміла належність.

НЕБЕЗПЕКА СТРАЙКІВ

Ледви минув день страйку, викликаного юнією робітників шахт, заводів і ливарень, як президент Труман видав заклик до Ради Стабілізації Платні, щоб вона прослідила причини страйку і склала йому звіт. Поспіх у діянні умотивував президент небезпекою страйку для оборонної продукції. Він покликався на звіт Чарлса Вилсона, директора оборонної мобілізації, в якому сказано, що внаслідок страйку припинено у 95 відсотках краєву продукцію міді, що охоплює 15 стейтів. Президент висловив надію, що Рада Стабілізації Платні наладнає спір якстій і що треба сподіватися негайного повороту робітників до праці.

Джан Кларк, президент згаданої юнії, оголосив у місті Денвер, Колорадо, заяву, що його юнія не вернеться до праці, доки уряд не вплине на підприємців, щоб вони прийняли умови, які видвигнула урядова Служба Посередництва.

З усіх сторін наспіли вісті, що коло 100,000 робітників мідяної, оливяної й цинкової промисловости залишили працю, а внаслідок того припинений виріб танків, літаків та іншої зброї, як теж і предметів домашнього вжитку.

Згадана юнія, яку з уваги на її довге ім'я називають юнією ливарників, довгі роки йшла по комуністичній лінії, а два роки тому її викинув зі свого складу КонҐрес Індустріяльних Організацій саме за прокомуністичну п о л і т и к у. Тому, що теперішній страйк вибух саме напередодні розголошеного наперед приїзду совєтської делеґації на мирову конференцію в Сан Франсіско, в деяких колах висловили юнії закид, що цей страйк є „привітальною маніфестацією" для представника її ідеології й політики"

Теперішній страйк ливарників, як оцінювати його без комуністичної закраски, має деякий приклад з минулого. Нюйорська юнія транспортових робітників, в якій зорганізовані робітники підземної й наземної сітки міських комунікаційних засобів, загрозила була в місяці червні, що з днем 1 липня б. р. вона викличе загальний страйк не тільки транспортових робітників, але й електрівень, які постачають електричний струм для залізниць. Міська управа вжила всього можливого поспіху, щоб стримати голову згаданої юнії, ославленого Майкеля Квіла, від будь-якого непередбаченого підступу, що міг би накоїти лиха цілій метрополії. Квіл ішов колись теж по комуністичній лінії, але опісля відпекався всяких зв'язків з комуністами, хоча не залишив большевицьких метод залякування й терору.

В засаді американське населення не реагує на законні страйки, без огляду на їх розміри. Це ж бо левину частину американського населення коло 60,000,000, становлять робітники, які живуть з праці рук і знають, що нераз треба аж масового руху, щоб вибороти собі чи то кращу платню чи кращі умовини праці. Проте, в часах краєвої необхідности або воєнної небезпеки треба підходити до цих справ обережніше та мати на увазі добро і потреби цілої країни.

Під теперішню пору жадна категорія робітників не може нарікати на нужденну заплату, не дивлячися на те, що кошти життя щораз ідуть вгору. Теж умовини праці не такі, щоб загрожували життю та здоров'ю робітника. Коли ж бувають недостачі, то для зарадження їм дає законодавство багато інших засобів, між ін. урядове посередництво для допомоги в переговорах між підприємствами й робітниками. Коли урядова служба посередництва завважить несправедливість по боці підприємців, то зправила йде натиск на підприємців і вони йдуть назустріч справедливим домагання робітників. Коли ж в таких обставинах все ще приходить не лише до загрози, а то й до справжніх масових страйків, тоді в них нераз не можна не добачувати амбіції юнійних провідників, що не доконче мусять покриватися не тільки з інтересами країни, але й самого робітництва.

Чужина — не безґрунтя, а ґрунт

Самітність і відірваність від життя основної частини населення Британії характеристичні для всіх національних груп ДіПі, — пише Манчестер Ґардієн — одна з провідних англійських газет в числі за 4. серпня. „Ми з успіхом могли б вступити до манастиря", сказав кореспондентові цієї газети українець, що втік з УРСР. — „Навіщо вступати? Ми й так в манастирі", доповнив його товариш-земляк. Причину відірваности від британського ґрунту бачить кореспондент у незнанні мови та в незнанні способу життя в тій країні. Він вважає, що треба творити британсько-чужинецькі клюби, щоб усунути зазначене лихо.

Цей випадок, про який була ширша інформація в попередньому числі „Свободи", належить до тих конкретних фактів, які можуть правити за готову тезу і загальне правило для всіх утікачів і переселенців по всіх країнах. І то не тільки для новоприбулих, а й старих. Стосується це також і до українців в Америці, які більш ніж деінде в світі вросли в американське життя. Мусимо позбутися двох крайніх однобічностей: г е р м е тичної самоізоляції у власному груповому чи сімейному ґетто і розчинення в чужом морі та втрату свого національного обличчя. Подолати ці дві крайності і врости якнайглибше у всі ділянки життя „нової батьківщини" в інтересах свого національного людського здоров'я, зросту і сили, завоювати по всіх країнах світу авторитет для українського імени, пошану в чужинців — це наше величезне конструктивне завдання.

Як це зробити — питання окреме. Не тільки знання мов і умов а й багато інших передумов можемо виявити.

Та ясно одно. Це завдання стоїть перед кожним українцем кожного соціяльного і професійного стану, перед кожною українською колонією громадою, організацією. Зразки мала б показати інтеліґенція і вона їх дає, але мало. Наприклад, впадає ввічі відсутність достатніх зв'язків у наших письменників і журналістів із письменниками і журналістами тих країн, де вони тепер живуть. Ми не чули, щоб МУР чи інша літературна організація мала систематичні чи навіть спорадичні зустрічі з письменниками чужими. Те саме значною мірою стосується політичних і громадських організацій. Приклади знайдемо скрізь і недарма англійський кореспондент з першого погляду помітив цю нашу хибу. Мішані клюби, участь у праці чужинних організацій і установ та в різних суспільних і культурних акціях, в чужій пресі, і т. д., нарешті плекання особистих п р и я т е л ь с ьких зв'язків із чужинцями — це насущна потреба. Без цього ми втратимо повноцінність і як люди і як речники свого народу.

На зв'язку і вростанні в ґрунт, на який кинула нас доля, ми тримаємо також один із іспитів нашої національної життєздатности та нашої місії, як закордонного загону української визвольної боротьби.

Юл. Мовчан.

ШКІДЛИВА РЕЦЕПТА

(Ще до питання „плебісциту" на Україні).

В одному з останніх видань газети „Ню Йорк Таймс" у відділі листів до редакції було опубліковано велике „роз'яснення" керівника відділу інформації Української Національної Ради п. Панаса Феденка у зв'язку з відомим виступом державного секретаря Діна Ачесона і відповіді на той виступ групи старих російських еміґрантів. Це роз'яснення було також подано в перекладі на сторінках „Свободи", і тому можна сподіватися, що воно добре відоме читачам.

Очевидно, треба було б тільки вітати, що УНРада негайно зареагувала на зухвалий виступ московської білогвардійщини, і зуміла на шпальтах тієї найбільшої, і, здається, найпливовішої американської газети подати свій голос щодо цього колосальної ваги питання.

У своєму листі п. Феденко коротко, але чітко схарактеризував суть як білого так і червоного московського імперіялізму, з його диявольською впертістю за всяку ціну втримати награбовані впродовж століть території. Також правдиво і влучно автор листа навів там приклади народовбивства, що його застосовує московський імперіялізм на поневолених народах. І все було б добре в тому листі, якби не передостанній абзац, з яким, нам здається, ніхто з українців, хто почуває себе патріотом, не може погодитися. У підрозділі „Проведення плебісциту" П. Феденко пише:

„...Тому, якщоб плебісцит і мав відбутися (мова йде про плебісцит, який мав би вирішити — чи поневолені Москвою народи після розвалу большевизму бажають і далі залишитися під окупацією „нової", „демократичної" Росії, чи вони бажають унезалежнитися, тобто, стати самостійними, суверенними державами. — Ю. М.), то в тому плебісциті мали б взяти участь тільки ті мешканці або їх нащадки, які мешкали на Україні перед 1914 роком" — тобто роком, коли ще не відбувалося насильницьких п е р е м і щень населення на територіях, що тоді займала царська Росія".

Думка П. Феденка справді може декому здаватися не поганою і в кожному разі „демократичною". Бо й справді — чому б не дати вирішення того чи іншого питання самому народові? Адже плебісцит чи референдум — річ взагалі не нова. Наприклад, 1935 року, під контролею тодішньої Ліґи Націй, відбувся плебісцит в Саарській області про те — до кого повинна прилучитися та область, до Франції чи до Німеччини. Як відомо, більшість населення тієї области висловилася за прилучення до Німеччини. Одначе, Саарська область — лише область, але ніяка нація чи навіть народ в етнічному розумінні цього слова. Щодо плебісциту, за допомогою якого не якась область чи територія (розуміється, **населення** тієї области чи території), а **Нація** вирішувала б питання — чи воліє вона залишитися окупованою чи вільною, то на жаль, ми чогось подібного ще не зустрічали в історії... І... можемо додати — навряд чи і зустрінемо, будь-коли, бо цеж було б абсурдом навіть ставити таке питання. Можуть знайтися одиниці з рабською психікою, що волітимуть з якихось причин жити в ярмі, але, розуміється, — ніколи цілий народ чи нація.

Одначе, П. Феденко хоче бути ориґінальним. Не хочемо йому „пришити" діла, що він має „рабську" психіку чи, тим більше, суб'єктивно бажає зла своєму народові. Проте, зі змісту його листа видно, що не зважаючи на ті передумови, які він ставить, він принципово всеж таки не є проти плебісциту на Україні. Та і це ще було б пів біди, якби п. Феденко висловлював свою думку від свого власного імени. Гірша справа, коли, як це видно з його довгої дописки до підпису (Інформаційна служба Укр. Нац. Ради") намагається говорити від імени всієї української еміґрації.

В чому полягає шкідливість погодження на будь-який плебісцит, коли мова йде про те, чи хоче наш народ бути незалежним, чи ні?

Очевидно, не в тому що ми „побоюємося", що наш нарід більшістю голосами висловиться за дальше перебування в ненависному московському ярмі. Подібних „чуд", як ми вище вже згадували, історія ще не знає, і думаємо, що і з нашим народом такого „чуда" також не станеться. Тим більше, як це радить п. Феденко, якби права голосу в цьому питанні позбавити всіх московських зайд, що прибули на наші землі за останні 35-40 років, і вищезгаданий плебісцит здійснити в дійсно демократичних умовах. Шкідливість вищезгаданого плебісциту полягає не в наслідках його, але в самій поставі питання про такий плебісцит. Іншими словами — погодитися на такий плебісцит — це значить свідомо піддати сумніву те, що є абсолютно безсумнівним, тобто — віковічне прагнення нашого народу позбутися ярма окупації і зажити самостійним, вільним життям. Очевидно, якщо такий „сумнів" мають „вожді" біло-московської еміґрації навіть чужинці, що спонсорують ту еміґрацію, то ми знаємо чому вони є такої думки а не інакшої, і що криється за цим їхнім нібито „сумнівом". Але дуже прикро, коли проти такого плебісциту не має нічого проти також представник поневоленого народу, і то навіть не хто-будь, а людина, що займає високе офіційне становище серед української еміґрації. Що після цього сказали б тисячі наших національних героїв, які не на словах, а своєю кров'ю і життям довели світові прагнення нашого народу жити вільно і самостійно без всіх і всяких окупантів? Невже після вибореної в запеклих боях держави вони знову погодилися б на... плебісцит? Що скаже наша героїчна УПА?

Не випадково, що біла московська еміґрація і її багаті американські спонсори дуже радо вхопилися за план „плебісциту", як це можна бачити зі сторінок того ж самого „Ню Йорк Таймсу". Цей план дуже радо підхопила ця газета, подаючи від редакції на цю тему спеціяльну статтю. Бо російська реакція добре знає, що діставши згоду від українців на такий плебісцит, вона б тим самим вже тепер, ще далеко до того плебісциту, здобула б велику політичну перемогу над поневоленими народами. Чому? Та тому, що питання самостійности України фактично „треба" було б зняти тепер з порядку дня аж до повалення большевизму, тобто, до того часу, коли можна було б провести плебісцит. Мовляв, не еміґрація має в цьому питанні щось сказати чи робити, а тільки народ після звільнення батьківщини від большевиків. Ми вже не кажемо про те, що згодою на плебісцит ми також перекреслили б всі наші здобутки в минулому, бо піддали б сумніву те, що є безсумнівним, тобто, прагнення нашого народу жити самостійним життям. Очевидно, таке поступування можна було б оцінити лише як свідомий чи несвідомий національний злочин.

Що „Ню Йорк Таймс" а з нею і впливова група американців підтримують москалів у їхніх плебісцитних планах, це видно з того, що та сама газета без жадних аргументів відмовилася опублікувати лист групи українців (в тому числі автора цього листа), що хотіли з'ясувати питання як плебісциту, так і близько зв'язане з цим питанням т. зв. „російських меншин". Чи лицює для демократичної газети, ігнорувати в такий, м'яко висловлюючись байдужий спосіб, листи тих, хто шукав у цій країні спрагненої волі сказати на сторінках преси слово правди, про це вже хай скажуть самі редактори тієї газети...

Нарешті, повертаючись ще до заторкненого питання плебісциту, ми знаємо, що погляди п. Феденка не тільки не відбивають думок більшости нашого громадянства, але навіть (хочемо в це вірити) і членів самої УНРади, куди входить п. Феденко. Але якщо комусь так хочеться плебісциту, то його передусім треба було б провести в Росії, де треба було б рішучо і категорично з'ясувати — чи бажатимуть росіяни і далі бути народом-імперіялістом, чи вони нарешті воліють жити виключно на своїй території.

Д-р Кость Кисілевський

ЮВІЛЕЙНЕ ВИДАННЯ „СЛОВА О ПОЛКУ ІГОРЕВІ"

(Закінчення)

У стилі замітні архаїзми, хоч їх небагато: вої, кметі, ладо, кощій, паполома, господин, черлен, рать; до цього останнього поет стилізує за народним висловом: рать-війна. З неологізмів уживається тут: жир-уїддя, дуб'я, сталекутий, сталекуті ратица, міжусіб'я, злат-шолом, сновиддя, неозорений . . .

На нашу скромну думку, можна б заступити іншими словами деякі вживані поетом терміни: зграя (вірніше: стадо), скуштувати (зачерпнути), зухвалий (нахабний), пітьмою (тьмою) . . . Нам видається, що в кількох випадках вживані поетом слова не віддають точно духа староукраїнської мови: погибли суперечки, час вагітний горем, птахи визирають н е д о лю, жбурляючи, дзвону клики, галичий гам, грюкотиш мечем по шоломах, у борні стоїш, довго смеркає ніч, вино з журбою змішане, ти б погнався, жвавий, ну ж, позирнув, отчий, похвальба . . .

У прозовому перекладі треба б змінити такі слова: бувальщина (билина), розганятись мислю (розбігатись), гасаючи, жадоба спалила ум (запалила його), зверху дерева (понад деревами, понад верховіттям), н е второваними (невтоптаними, н е б и т и ми), кричать теліги (риплять, скриплять), вовки лютують грозою (виють), любощі й милування (княжі звичаї й обичаї), п о л е л і яти-поколихати (погойдати), подруги (чоловіки), грякати (крякати); в оригінальному тексті повинно бути: вічи, а не січи (стор. 26).

В обох статтях автор уводить читача в історію пам'ятки та показує світогляд і мистецтво незнаного поета „Слова". Його висновки спираються на джерельних студіях і правильній аналізі. Його особливість — то дослідження ритміки, в якій він відкриває високомистецький ланцюг ритмо-інтонаційних зразків, починаючи від ритмічної прози, а кінчаючи розвиненими мелодичними формами, що ідентичні з народними. У дослідженні ритму він ділить текст на малі групи з двома-трьома наголосними ударами, між якими найбільше три безударні склади для віддиху та приготування нових інтонаційних ударів. Автор каже: „В модерній поезії це називається акцентованим віршем, або тактовиком, де важлива не кількість складів, а ціле слово як ритмічна одиниця." В багатьох місцях ця схема переходить у народну форму, що подібна до величальної пісні на славу господареві, до весільної та обжинкової. З а к і н ч уючи цей розділ, автор подає синтезу своїх міркувань:

„В Слові сильними підземними струмами грають відголоси тієї великої пісенної доби на території України, що почалася ще на досвітках нашої історії — десь підчас мандрівок слов'ян на Дунай, або може ще й раніше, в добу скито-сарматську, що загинула незафіксована. Тільки далекий відгомін її пробивається в нашій обрядовій поезії. Та найкращий вияв того загинулого світу дає якраз „Слово о полку Ігореві", використовуючи всі багаті поетичні засоби тієї пісенної доби, і звідси та переможна суґґестивна сила його поезії й магізм його мистецького слова". Ці оригінальні висновки автора підносять форму „Слова" до вершин. Уважаємо їх правильним ступенюванням ритмічних досліджень, що їх робив сл. п. професор Філярет Колесса, найкращий знавець народної ритміки, добачуючи у „Слові" речитатив українських голосінь і пісень.

Багатий коментар у „Примітках" роз'яснює кожному темні місця „Слова", що мають величезну попередню літературу, хоч не із всіма роз'ясненнями можна погодитись (злота і серебра не мало того потрепати) . . .

Стаття Богдана Кравцева висуває цілий ряд питань зв'язаних з багатою мітологією. Правильна його теорія про походження Трояна від найвищого божества, усіблення трійці Сварожичів, якої трипільський культ зосереджувався на почитанні священнорогого бика, що вважався богом неба і грому та лучився з культом місяця. Свою думку автор доказує на відсилках до індоевропейської мітології та вірувань східніх народів. В світлі цієї теорії ясні чотири згадки про землю і шлях Трояна, які звичайно робили труднощі коментаторам. На нашу скромну заввагу, до цього культу підходить найближче пошана для весільного „короваю", бика, що є символом творчої сили та святкується у нас напередодні весілля з багатими церемоніями та піснями.

У дальших розтілах автор розглядає походження мітологічних назв у „Слові", як наприклад Волос, Велес, якого культ подібний до Аполлона і Хорса. Основою цих назв є: волосий, волохатий, пелехатий, кудлатий, що означає багатство в хазяйстві; доказом ремінісценцій про магічне значення волосся з кожуха є весільні обряди на Гуцульщині.

Вже в добі Трипілля був поширений культ дерев, зокрема дуба, в якого б'ють громи. Тому пов'язано його з Перуном, що є назвою дуба за виводами автора. Цікава й оригінальна думка автора про те, що первісну назву найвищого поняття божества, а саме індоевропейського Дива, виперла назва: бог. Так само замітна є тут думка, що Дажбог мусів бути богом вогню та опікуном людського роду; що Стрибога почитано як бога води в річках і як батька вітрів. Желя і Карна — це божества смутку і смерти в „Слові", хоч є натяки на почитання їх божествами снаги, сили. Діву треба сполучити з культом Артеміди в Херсонезі, якій був присвячений лебідь. Діва означає знищення, подібно, як у культі грецьких колоній Причорномор'я. Обида, Нужда, Біда — це тільки усіблення понять. Можна б тут додати також Тугу та Долю. Натомість тяжко погодитись з виводом Бояна від Пайона (Аполлона). Мабуть, це таки назва співця. Ці мітолигічні досліди зв'язують наші прастарі культи, яких відгомін зустрічається ще на Гуцульщині, на Підгір'ю та Поліссі серед населення; вони стають ясними на тлі порівняльних студій в Причорномор'ї, Придунайщині, Наддніпров'ю, де найновіші дослідники поміщують прабатьківщину індоевропейців.

На цьому підкладі „Слово" стає джерелом для праісторії України. Тому це нове видання має велике значення для української культури.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

Я. Шумелда

СУЧАСНА ІНФЛЯЦІЯ

(Її джерела та розміри інфляційної загрози в майбутньому)

VI.

Для оборони перед дальшою інфляцією уряд виставив цілу систему укріплень у формі заморожень і маржових цін. Але чи витриває вона перед новим напором консумента? Чи не заломиться вона тоді, коли з'являться головні інфляційні сили — брак товарів. Є всі дані припускати, що цей оборонний вал виявиться за м'яким. Тоді правдоподібно маржові ціни стали б підноситися, відкриваючи брами для ворога. І я тут повністю погоджуюся з проф. Л. Лаклі, який твердить, що одиноко раціоналізація всіх товарів може стати в такому випадку барієрою проти інфляції.**)

На війну в Кореї, на паніку населення та на великі збросння, все виробництво в ЗДА дало відповідь у формі бравурного підйому. Сильний зріст продукції виявили — сільське господарство, гірництво, а індустрія в цілому наблизилася до рекордових цифр з другої світової війни. Згідно з Даними Бюра Федеральних Резерв все індустріяльне виробництво, коли міряти його скількістю продуктів, піднеслося з 183 в січні 1950 року (1935-39 пересічний рівень — 100) до 216 в грудні того ж року та до 223 в квітні 1951 року. Як відомо, найвищий рівень підчас другої світової війни виносив 239 в 1943 році. Продукція сталі збільшилася на 15% в першому чвертьріччі 1951 в порівнянні з відповідним періодом у минулому році, а випуск особових і вантажних авт зріс в той же час на 20,4%.

Цей новий розгін і високе темпо видайности всіх продукуючих ділянок народного господарства змогли легко покрити всі сектори запотребувань. При найвищому рівні економічної розбудови за весь мирний час, в часі від 1. VII. 1950 до 1. VIII. 1951 дістала все, що вимагала оборона, покрито потреби панічних закупів та створено додаткові запаси товарів. Крім цього, висока господарська к о н ' ю н к тура збільшила приходи фізичних осіб і корпорацій, а це дало додаткові приходи до федерального скарбу, який без трудноців міг збалансувати свої видатки та приходи. Все це мало додатній вплив на спад інфляційних енергій.

Виринає запит — чи зможе й на майбутнє могутнє серце американського господарства — виробництво дібр задовольнити всі вимоги населення, армії, збросння і господарської розбудови? Чи потрапить воно вдруге закидати консумента, коли він підійме паніку?

Щоби відповісти на поставлені запити, пригляньмося поодиноким секторам потреб в майбутньому. Зачнім від оборони, яка є постійно найважливішою в житті кожного народу. Згідно з різними офіційними даними всі видатки на вдержання й узброєння армії забирали напередодні вибуху корейської війни 5% всього біжучого виробництва дібр і послуг, під кінець 1950 року вони піднеслися до 7%, а літом цього року досягли 10% всього суспільного продукту. Судячи по бюджеті на 1951-52 рік (останніх шість місяців цього року і перших шість слідуючого), маючи на увазі прелімінарі предложені президентом, видатки на оборону ЗДА та на економічно-військову допомогу союзним країнам виноситимуть біля 70.000.000.000 долярів. Коли взяти до уваги, що вартість всіх дібр і послуг в 1951 році виноситиме десь біля 320.000.000.000 долярів, а в слідуючому році може дійти до 350.000.000.000, то народне господарство видасть у біжучому бюджетовому році від 20-22% свого суспільного продукту на внутрішній і зовнішній оборонний сектор. Цей відсотковий рівень не буде досягнений вже цього року. Через брак попередньої належної підготовки до військового виробництва на широкі масштаби, продукція нових моделів, знаряддя, тощо, процес переставлення з цивільної на військову продукцію відбувається повільно. Тому цей відсоток дійде під кінець цього року до 15, а до 20 буде правдоподібно наближатися щойно весною 1952 р.

Картина потреб оборонного сектора була б не повною, коли б ми задоволилися лише цими загальними ствердженнями. Ми мусимо подивитися на те, чого вони в тих постійно зростаючих відсотках жадають від суспільного продукту. І тому лише відповідь на запити: яких дібр потребує дальша розбудова оборони? в якій кількості? яких ще інших заходів вимагає воєнна підготова, коли взяти загально відомі — запаси зброї, харчів, ліків й т. п.? — може дати правильний підхід до сучасних економічних проблем.

На деякі особливості сучасних збросння кинув світло президент Труман у свому економічному звіті до Конґресу із січня цього року. Під цим оглядом знаменні слідуючі його слова: „під кінець року (1951 — примітка моя) розбудова нашої п р о г р а м и оборони, включно з творенням запасів, може забирати 1/3, а й більше деяких наших підставових дібр як міді, алюмінію чи натуральної гуми. Безпосередні оборонні потреби зуживатимуть біля 10% всього виробництва сталі, але експансія нашого індустріяльного потенціялу буде вимагати більшого як досі відтягнення сталі від цивільного споживання".

Це твердження як і подібні вислови Директора Бюра Оборонної Мобілізації Чарлса Е. Вилсона вказують на те, що сучасні збросння ЗДА — це не лише продукція й накопичування літаків, танків, кораблів, гармат, скорострілів, атомових бомб, хемічних речовин, одягу чи харчів, але, що вони далеко ширші та глибші. Вони приготовляють країну до тотальної війни, себто до максимальної мобілізації всіх сил на випадок війни та беруть до уваги можливість, що ворогові може вдатися паралізувати своїми діями діючі сьогодні головні виробничі центри та комунікаційні шляхи. Щоби не бути заскоченим, треба вже сьогодні мати не лише різного роду запаси воєнного виряду, але й приготовитися так, щоб при найбільш сильних і несподіваних ворожих ударах могти далі продукувати все, що потрібне для ведення війни та виживлення населення. Для цього необхідним є:

1. творити осторонь від теперішніх індустріяльних центрів нові підприємства, які могли б легше опинитися поза засягом дій ворога;

2. приготовити чим скорше, близько підприємств, які на випадок війни будуть по всій правдоподібності працездатними, великі резерви сировини, яка найбільш необхідна є для воєнної продукції;

3. збільшити споруди й підприємства для піднесення виробництва підставових сирівців, щоби якнаповніше в час війни заспокоїти потреби фронту й запілля.

Нові виміри воєнних приготувань міняють дещо картину вимог, які в дальшому ставитиме оборона до народного господарства. Вони вказують перш за все на те, що навіть при найбільшому обмеженні житлового будівництва та при найбільшому здавленні капіталовкладів в усе, що не є першорядне для оборони, сектор капітальних робіт не дасться зменшити в порівнянні до нормального часу. Противно — він постійно буде виявляти тенденцію до того, щоби збільшити свій об'єм і заняти більше місця в щорічному суспільному продукті.

(Закінчення буде)

**) Prof. Lawrence C. Lackley — Journal of Retailing — spring Number.

ДВІ НОВІ ІНСТИТУЦІЇ

Загальне зібрання „Комітету членів і прихильників Українського Вільного Університету" відбулося дня 14. липня 1951 в приміщенні Літературно-Мистецького Клюбу (149 Друга Евеню, Н. И.). Зібрання проводили пп. проф. Кисілевський та Я. Падох, секретарювали д-р В. Ленцик та д-р Л. Соневицький.

Після відкриття зібрання, відчитання протоколу з попереднього загального зібрання, привітів від ректорату й сенату УВУ, від професорів, абсольвентів УВУ на еміґрації, і приятелів УВУ, голова уступаючого виділу проф. д-р Василь Лев подав звідомлення з діяльности „Комітету" за час його дійового існування 8. X. 1950 — 14. VII. 1951. Комітет, що його засновано з метою нести матеріяльну допомогу УВУ, розвинув свою акцію для згуртування в ньому професорів, доцентів, викладачів, асистентів. абсольвентів і студентів УВУ, які живуть на терені ЗДА й Канади, пропаґанди культурної місії УВУ, як єдиної української високої школи, що продовж тридцятьлітнього і с н у вання на еміґрації давала й дає громадянству вільну науку передовсім українознавства. Крім того Комітет допомагав абсольвентам УВУ складати кінцеві іспити, яких не вспіли вони скласти в Мюнхені, перед комісією, складеною з професорів, що живуть в Америці. Для контакту з громадянством в лютому 1951 р. влаштовано високошкільний з'їзд, на якому порушено актуальні питання українського високого шкільництва на еміґрації. Звідомлення з цього з'їзду та змісти рефератів були подані в українській американській та британській пресі. Комітет розвів теж акцію на матеріяльну допомогу УВУ шляхом збірок на листи і членських вкладок, яка дала $1066,77, з чого на видатки комітету відряджено біля $70. Решту переслано до УВУ в Мюнхені. Крім того й поза рамами „Комітету" професори абсольвенти і студенти вели збіркову акцію, що теж дала понад $500. На цьому місці управа „Комітету" складає всім збирачам і жертводавцям щиру подяку. Список жертводавців помістить ректорат УВУ в одному з українських американських часописів.

Після дискусії, над звідомленням та уділенням абсолюторії давньому виділові обговорено й прийнято проєкт статут, на основі якого „Комітет" перетворено в „Товариство прихильників УВУ", якого завданням є нести матеріяльну допомогу УВУ й вести пропаґанду значення цієї української високої школи на еміґрації. В склад нового виділу увійшли: д-р Осип Андрушків, професор Сетон Гол Університету в Савт Орендж, заступник — д-р В. Новосівський, секретар — Володимир Кульчицький, абсольвент УВУ. скарбник — д-р Степан Галамай, член виділу — Павло Савчук, докторант УВУ. Контрольна Комісія: проф. д-р Кость Кисілевський, д-р Василь Ленцик, д-р Катерина Кахно, д-р Петро Богданський, Михайло Фурда, абсольвент УВУ. В склад правління входить теж рада, складена з 4 осіб: проф. д-р Микола Чубатий, проф. д-р Олександер Оглоблин, д-р Михайло Шляхтиченко, д-р Альфред Слиж; 4 делеґатів Асоціяції професури УВУ: проф. д-р Василь Лев, доц. д-р Богдан Цюцюра, викладач інж. Роман Гойдиш, асистент д-р Леонід Соневицький. Крім того до ради кооптується ще 4 членів з громадянства.

Після обрання нової управи обговорено ще найбільш актуальні справи „Товариства", передовсім створення фінансової бази його, основаної на членських вкладках, та святкування 30-літнього ювілею УВУ.

На цьому закрито загальне зібрання.

Того ж самого дня після загального зібрання „Товариства прихильників УВУ" відбулося установче загальне зібрання другого товариства, тісно зв'язаного з УВУ — „Асоціяції професорського персоналу УВУ, що живе на терені ЗДА і Канади". Потребу заснування цього товариства виникла на інформативному зібранні поселеної в Америці професури філософічного факультету УВУ в грудні 1950 р. після представлення стану УВУ в Мюнхені проф. В. Стецьком, що в той час недавно приїхав з Европи до Ню Йорку. Тому і проф В. Левові доручено вести акцію в справі заснування цієї асоціяції. В лютому 1951 р. вибрано ініціятивний комітет для підготови загального зібрання. Воно саме відбулося 14. липня 1951.

Загальним зібранням проводив проф. д-р М. Чубатий, секретарював д-р Євген Котик. Після обговорення статуту і прийняття його як тимчасового, накреслено основну мету „Асоціяції": научна діяльність професури, контакт її з централею УВУ, забезпечення прав професури та підховування нових кадрів науково-педагогічних сил УВУ, старання влаштувати членів професорського персоналу на працю за фахом.

Обидва нові товариства співпрацюватимуть тісно з собою та з американським відділом Інституту заочного навчання при УВУ. Перше завдання цих інституцій спільна праця над продовжуванням культурної місії УВУ, його минуле й майбутнє, під сучасну хвилину урочисте відзначення 30-ліття його існування.

Опісля вибрано виділ у такомускладі: голова — д-р Роман Смаль-Стоцький, професор Маркет Університету в Мільвокі, Вісконсин, заступники голови — проф. д-р Кость Кисілевський і проф. д-р Пантелеймон Ковалів (Бруклин-Каледж Н. И.), секретар — проф. д-р Василь Лев, скарбник — проф. д-р Матвій Стахів, члени виділу — проф. д-р Микола Чубатий, проф. д-р Олександер Оглоблин, д-р Богдан Цюцюра, викладач д-р Василь Ленцик. Контрольна Комісія: проф. д-р Осип Андрушків, проф. д-р Михайло Ветухів, д-р Леонід Соневицький. На цьому закрито загальне зібрання.

В. Л.

ВІСТІ з Н.Т.Ш.

Філологічна Секція НТШ в Ню Йорку

На основі постанови Виділу Філологічна Секція буде мати свій постійний осідок в Ню Йорку, бо в ЗДА зібралось найбільше її дійсних членів.

Дня 4. липня 1951. р. відбулося перше її організаційне засідання. Після відкриття головою в Ню Йорку д-р М. Чубатим прочитано письма: д-р З. Кузелі з Сарселю (Франція) д-р Я. Рудницького про діяльність І н с т и т у т у М о в и в 1948 році, проф. П. Ковалева про планування на майбутнє. Заступник директора секції, д-р К. Кисілевський виголосив організаційний реферат. Після дискусії вирішено: 1) відновити діяльність комісій, що мають достатню кількість членів в ЗДА, 2) приспішити видання Філологічного Збірника ,зредаґованого та зложеного до архіву Головного Виділу ще в 1948. р. (находиться тепер в Сарсель), 3) перевести статистику готових нових філологічних праць, 4) влаштувати конференцію філологів і практиків з метою упорядкувати правопис в ЗДА, 5) влаштовувати доповіді з дискусіями та вирішеннями в питаннях мови, 6) старатись за стипендії для готових праць і науковців з наукових фундацій, що не мають політичних цілей.

Найближча наукова конференція філологічної секції відбудеться 12-14. жовтня 1951. в Ню Йорку. Будуть прочитані та передискутовані доповіді з ділянки „Правопис і мова", які треба заздалегідь зголосити.

Осіння наукова праця в А. В. НТШ

Дня 15. вересня 1951. почнуться правильні наукові зібрання членів і гостей в льокалі Товариства при вулиці Чорч, ч. 50, двері 252. Вони будуть відбуватися в кожну другу суботу від 6. год. веч.

Посвячення нагробка сл. п. Д-р Івана Раковського в Нюарку

В неділю 23. вересня ц. р. від 2. год. пополудні передбачується посвячення нагробника б. Голови НТШ на цвинтарі „Еверґрін" в Нюарку. Виїзд автобусами з-під церкви св. Івана при вул. Мортон.

Жертвенність Громадянства на цілі НТШ в Европі

Гідна підкреслення жертвенність малої української громади в Мілвоках з Расином, Вісконсін. Її парох, о. протоєрей Павло Фалько зібрав від своїх парафіян після проповіді про значення Наукового Товариства для майбутнього покоління нашого народу $30. На жертву зложились датки: о. П. Фалько $5, І. Оліяр $3, по $1 дали: В. Яремчук, О. Панченко, М. Гус, П. Новосад, О. Степанюк, М. Селинюк, М. Петриця. Ю. Петриця, Тамара Петриця, Теодор Пискір, В. Бойчук, В. Росс, К. Павляк, М. Танил, В. Пискор, Я. Тямучий, П. Шеремета, В. Ґолдман, Степан Ковтун, Михайло Сидор, Анна Дниклич. Крім того ця громада заявила готовість виставити ашуранси для скитальців з Волині. Її адреса: St. Mary's Ukrainian Orthodox Church, 1231 W. Scott St. Milwaukee, Wisc.

Маючи такі й подібні докази жертвенности нашого Громадянства, А. В. НТШ проголосив осінню кампанію для збірки жертв на Дім Української Культури.

Канадійський Відділ НТШ при праці

В 1951. р. влаштовано в Торонті святочну Шевченківську сесію, а 2.-3. вересня ц. р. другу наукову конференцію з 20 доповідями в трьох секціях. Цього року Відділ видав друге число Бюлетеню на 32 стор. циклостилю із звідомленнями членів Управи за 1950. р., як також за час від 1. січня до 31. березня 1951. р. Поміщено тут цікавий звіт з першої наукової конференції в Торонті, з дня 3. вересня 1950. р. з коротенькими згадками про доповіді. Для довідок подано тут статтю про наукову працю членів: інж. К. Баласа, д-р В. Бриґідера, д-р І. Велигорського, д-р Є. Вертипороха, д-р Ю. Ґеника-Березовського, д-р В. Лазорка, д-р Ю. Пастернака, інж. М. Пузяка, д-р І. Теслі, а далі голоси преси про працю Відділу та список членів (12 дійсних і 39 звичайних).

Голоси Читачів

ПЕРЕДУМОВА УСПІХУ

В одному з недавніх чисел „Свободи", у рубриці „Голоси Читачів", було уміщено зауваження п. Петра Могилина, під заголовком — „Передумова успіху".

Пан Могилин заторкує справу Українського Народного Фонду і зазначає, що Фонд мав би далеко більший успіх, коли б Конґресовий Комітет поліпшив методи своєї праці. Головною хибою тієї праці п. Могилин уважає брак зв'язку між Комітетом і широким громадянством і, зокрема, брак інформації про працю Комітету. Коли б цю хибу усунути, то, на думку п. Могилина, приплив Датку до Фонду був би багато більший.

Маючи можливість ближче спостерігати працю УККомітету, повинен, в інтересі справи, зазначити, що зауваження п. П. Могилина значно розминається з дійсністю і побудовані на непоінформованості.

Передусім — зв'язок з громадянством. Якраз треба підкреслити, що останніх півтора роки характеризуються енергійним намаганням з боку Комітету цей зв'язок якнайкраще наладнати. Факти такі: до 1950 року, себто до організування У.Н. Фонду, Конґресовий Комітет мав на терені Злучених Держав Америки лише 5 відділів чи філій, а нині він їх має 76, себто таки досить густу мережу своїх станиць, де працюють видатніші місцеві громадські діячі. Але щоби ще краще охопити терен, то в тих місцевостях ЗДА, де українська громада невелика, Комітет запровадив інститут уповноважених. Це — визначніші й енергійніші місцеві громадяне, що взяли на себе обов'язок і труд утримувати зв'язок між централею й місцевою громадою. Таких уповноважених УККомітет має дуже поважне число, а саме понад 300.

Правда, в певних умовах, такий зв'язок може бути чисто формальний і мертвий. Між тим, Конґресовий Комітет якраз постійно старається, щоби цей зв'язок був живий, активний, діловий. І, знов же, факти: за останні півтора роки централя вислала з Ню Йорку до своїх відділів рекордне число обіжників, бо аж 32*), себто майже два обіжники на місяць. В цих обіжниках завжди подаються інформації про біжучу працю Комітету і висуваються ті справи, у яких відділи могли б виказати поміч або виявити власну ініціятиву. Особливо в минулому році і в першій половині біжучого року відділи багато зробили в справі поширення між американськими визначнішими громадянами й діячами резолюцій Американського Сенату та Палати Представників в українській справі, в розповсюдженню брошур та іншого пропаґандивного матеріялу, а також в організуванні патріотичних свят та імпрез. Зрештою, всієї цієї роботи нема можливости в короткій статті охопити. Зазначимо, що при всіх тих святкування та імпрезах завжди інформувалося широке українське громадянство про біжучі українські справи, біжучі потреби й почини Комітету.

Але й це ще не все. Комітет не раз вдається з листами й обіжниками до нашого українського духовенства (католицького й православного), до своїх уповноважених, до американсько-українських ветеранів, до різних громадських організацій і т. д.

Позатим Конґресовий Комітет вислав у минулому й цьому році своїх відпоручників з рефератами до окремих міст і місцевостей ЗДА. Про інформування через пресу не згадуємо: кожний передплатник „Свободи", „Америки", „Народного Слова" та інших часописів постійно читає про те важніше що робиться в Комітеті.

Таким ином, як бачимо, ледве чи можна закинути Комітетові іґнорування зв'язку з громадянством. Але, розуміється, справа не стоїть ідеально — і в цьому п. Могилин має рацію. Одначе, — треба признати, — вина тут не тільки по стороні Комітету, а по стороні того громадянства, що нарікає на брак зв'язку, а, тим часом, зі своєї сторони не робить того найголовнішого, що потрібно для зв'язку: не передплачує і не читає своїх часописів. І це тим більше дивно, що так робить та новоприбула, політична, еміґрація. Трудно тримати „зв'язок" із громадянином, що, замість своєї преси, читає тільки „Новое Русское Слово" або „Nowy Swiat" — він завжди буде поза всякими українськими інформаціями й поза всякими національними акціями, а, при нагоді, буде нарікати на брак „зв'язку".

І тут справді треба щось придумати, щоб усунути це надзвичайно ненормальне явище.

Одначе, й при всій найбільшій інформації і „зв'язку", будуть такі, що свого Датку таки не пришлють. Загальновідомий є вираз покійного українського мецената Є. Чикаленка, що Україну треба любити не тільки до глибини душі, а й до глибини кишені. Але, очевидно, перше є легче, ніж друге ...

Даток є „загальний", „обов'язковий" — це так, але ніхто за ним судового екзекутора не пошле. В решті решт, є це справа доброї волі, національної свідомости й політичної зрілости.

Рішає сам громадянин — і жадного примусу тут не може бути ...

* * *

П. Могилин згадав мимоходом у своїй статті про свою працю й інших окремих одиниць, що жертвують для неї свій час і кошти. Так, це правда, такі люде є і за це належиться їм пошана і подяка.

Зокрема при тій нагоді, треба з приємністю відзначити широку й корисну інформаційну працю, яку провадить п, Могилин своїми силами і своїм коштом ... К. Д.

*) Звідомлення заст. голови Д. Галичина було в пресі.

● Збільшилась надія на вреґулювання нафтового спору в Ірані: шах закликав амбасадора ЗДА Ґреді на розмову для відновлення ірано-англійських переговорів, а опозиційна іранська преса далі гостро критикує премієра Моссадеха за те, що пропустив нагоду полагодити конфлікт.

● Йордан вимагає від Єгипту видачі двох співубивників короля Абдулаха — полк. Абдулаха ель-Тель і Мосса ель-Айоубі, що заочно засуджені до смертної кари. Єгипет настроєний відкинути цю вимогу.

● 200 совєтських військових експертів прибули до Сватоу в південнім Китаї для нагляду за будівництвом повітряної і морської бази, — повідомляє комуністична газета в Кантоні. Це перше офіційне ствердження вісток про фортифікацію побережжя південного Китаю. З неофіційних джерел повідомляють, що совєтські інженери будують базу також на острові Хайнань.

● Зрікся становища міського адвоката Джан Мек Ґрет у Ню Йорку. Голова юнії транспортових робітників Майкел Квіл каже, що він зрікся тому, що Квіл зажадав такого зречення від посадника міста. Влада заперечує, кажучи, що Квіл знав перед тим наміри МекҐрета і тому поставив прилюдне домагання. МекҐрет доказував у суді, що Квіл небезпечний для робітничого руху.

● Лише за одну ніч 28-29 серпня втікли 12 поліцаїв східно-німецької „Народної поліції" до західного Берліну і попросили владу прийняти їх як політичних утікачів.

● Уже 50 років стриже волосся за 25 центів фризієр Джан Виджер у місцевості Смирна, стейт Ню Йорк. Навіть тепер не хоче підвищити ціни за стриження, хоч інші стрижії беруть $1 за таку роботу.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● За даними голови МУР-у Уласа Самчука на еміґрації є 83 українських письменників, з того в ЗДА — 37, а в Канаді — 7.

● Через річку Парану човнами контрабандистів нелеґально втікають на арґентинський бік українці в Параґваї, де нема заробітків для молоді, брак шкіл для дітей і високі кошти навчання, тоді як в Арґентині добрі можливості заробітку в промисловості. В Параґваї до 2000 українських родин, з яких до половини старих еміґрантів, настроєних по-совєтофільськи, записалися на виїзд до СССР.

● Співачка Галина Ширей концертом у таборі Шлясгайм (Мюнхен) почала своє концертове турне по різних осередках Західної Німеччини. Турне організував Відділ Культури й Освіти ЦПУЕН. Українська преса в Німеччині високо оцінює згаданий концерт.

● Турецька влада забрала приміщення української бібліотеки в Істамбулі за несплату податків. Бібліотека була єдиним місцем, де могли збиратися українці для своїх культурних і громадських справ. Проте матеріяльно бідна наша громада в Туреччині, яка даремно зверталася до всіх українців у світі за допомогою, вперто провадить працю далі. Два українські кутки мають постати в Царгороді і один у Анкарі. Український Комітет у Туреччині провадить далі видання українського бюлетеню французькою мовою, підготовляє книжку про Україну турецькою мовою та пробує утворити міжнаціональну організацію представників усіх поневолених народів.

● День Чорноморської Фльоти відзначили спільно Пласт і СУМ у Бразилії. У вільний час наша молодь в Бразилії ознайомлюється з багатою бразилійською природою, побутом і звичаями місцевої людности, як також вивчає історію України.

● Біля тридцяти місцевих товариств Сприяння УНРаді утворилося в ЗДА. Деякі з цих товариств спромоглися вже за кілька місяців зібрати і переслати для фонду УНРади по кілька сот долярів кожне (напр.: в Трентоні, Рочестері, Сейнт Полі, Мінеаполісі і т. д.).

● „Якби були українські дівчата і хотіли провадити з нами кореспонденцію — будемо дуже вдячні їм за це ... Я — українець, літ 26 перебуваю у Французькім Леґіоні. Перебував я в Північній Африці, а тепер від 1950 — в Індокитаї на війні проти комуністів. Життя трохи сумне, бо нема що читати українською рідною мовою, і не знаю де тепер мої рідні". Так пише Володимир Худзяк, його адреса:

Legionnaire Chudzik Wladimir
Mlle 69083, C. C. B. 2/3 REI
SP. 53342, T. O. E.
Indochine. France.

ВІСТІ З УКРАЇНИ

ВТРАТИ ХЛІБА

Совєтська преса сконстатувала, що в час цьогорічних жнив колгоспи через занедбання та невиконування норм втратили величезні кількості зерна. Втрати виросли до рівня головної проблеми дня, тож орган партії в Києві надрукував передову під алярмуючим заголовком „Боротьба з втратами хліба — головне завдання на збиранні врожаю". Між іншим, у статті сказано: „Бойове завдання партійних, совєтських і сільськогосподарських органів повести рішучу боротьбу з втратами хліба, боротьбу за збереження кожного снопа, колоска і зернини. Хліб — багатство країни соціялізму ... Бо канали втрат широкі ... Час не жде!"

Незалежно від того цей же орган тріюмфально повідомляє, що в низці районів півдня України річний плян заготівель виконано достроково та що „хліб широкою лавою пливе в промислові центри СССР" тобто в центральні райони Московщини, де його магазинують і розділяють по вподобі політбюра. В листах колоспів до Сталіна зазначається тільки, що „виконавши плян хлібозаготівель, колгоспи повністю забезпечені зерном на посів".

(„У. Д.").

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА"!

ХОР „ДУМКА" З УКРАЇНСЬКОЮ ПІСНЕЮ ПО ГУДСОНІ

Ню Йорк. — Ні мряка, ні дощ не були минулої неділі перешкодою для яких 1,200 українців з Ню Йорку і ближчих та дальших околиць, які взяли участь у прогулянці, влаштованій кораблем по ріці Гудсоні відомим і високо ціненим Хором „Думка". Це була розвагова, товариська і культурна „імпреза", яка полишила по собі серед загалу учасників якнайкраще враження і побажання, щоб ввійшла „в традицію". Була добра нагода зустріти приятелів і знайомих та старих і нових активних громадян і поговорити з ними про все, що нас болить чи радує, а молоді погуляти при добрій музиці (Гірняк—Босий). Була і знаменита „Корабельна ревія" у виконанні Театр-Студії під мистецьким керівництвом п. И. Гірняка. Хор „Думка" виступив кількома наворотами з низкою пісень, як завжди по мистецьки, виконаними під вмілим проводом п. Л. Крушельницького (Жнива Д. Котка, Червона Калина — О. Кошиця, Наша дума, наша пісня — Нижанківського, По морю — Вахнянина, Крилець — Матюка, Широкий Луг — Вахнянина - Недільського, Ставок заснув — Пфайль-Котко, Сонце низенько — Недільського та інші). Октет Хору „Думка" відспівав пісню Розмріяний студент та Пісню мандрівних співаків — Недільського. З солістів виступили: артистка п-ні Ліда Крушельницька, яка відспівала „Фіялки сині" (Лепкий-Туркевич) та „Сміються, плачуть солов'ї" (Безкоровайний); п. М. Бучовський відспівав „Дивлюсь я на небо" (Заремба). Обидвоє співали при фортепіяновім супроводі проф. Чапельської. На жаль, на додатки не було часу, ні для хору, ні для солістів. „Жартівна сценка" Івана Керницького п. н. „Гула і Репета ідуть до Америки" дала нагоду насміятись до схочу усім, не тільки бувшим скитальцям, але й „старим американам". Ця знаменита сценка, яка „завойовула б" цілком певно публіку по всіх наших громадах, була справжньою культурною розвагою, легкою сатирою на життя в таборах, чи наші загальні недомагання. Річ ясна, що заважила на успіху знаменита гра артистів в першу чергу п. Йосипа Гірняка, п. Миколи Геруса, п-ні Ліди Погребінської і п. Володимра Змія. Симпатичною конфесієркою була загально люблена артистка п-нна Тамара Позняківна, що заповідала програму жартівливо й принадно. Ред. І. Кедрин-Рудницький пристосувався до розвагового тону і нагадав дещо з „веселого Львова", порівнюючи його з тим, що діється на кораблі „Пітер Стайвезент". Заки відплив корабель з пристані піднесено прапор при звуках пісні, а голова Хору „Думка" п. Л. Крушельницький привітав прогульковців, нагадуючи усім ті великі завдання, з якими вони покидали Рідну Землю та про те, що їх треба завжди і всюди пам'ятати. В подібному тоні прощав прогульковців д-р Карпевич ще при кінці, коли на прощання понеслась щераз рідна пісня.

На Народний Фонд на 1951 Рік Зложили:

Ліста ч. 7. (по день 15. серпня вкл.)

КАЛІФОРНІЯ:
Н. Сакраменто: Коваленко Віктор $10.
Сан Франсіско: Д. Петренко $20 (за 1950 і 1951 р.)
КОЛОРАДО:
Кемп Керіон: П. Піганюк $10.
КОННЕКТІКОТ:
Ню Бріten: Любуско Іван $10.
ДЕЛЕВАР:
Нюарк: Богдан Андрій $10.
ІЛІНОЙ:
Шикаґо: Д-р Сіменс М. $50. По $10: Харидчак Ангелина, Гуменюк Ігор, Малашко Еміль, Воловчук Константин, Флис Осип. По $5: Вігун Марія, Вігун Степан.
Іст Молін: Вовчик Богдан $25.
Нормал: Моргун Константин $5.
ІНДІЯНА:
Ґері: Головата Марія $10.
Джефферсонвіл: Зеленюх Степан $10.
КЕНТАКИ:
Брекенбрідж: С. Головінський $5.
МЕРИЛЕНД:
БАЛТИМОР: По $10: Д-р Дорій Омелян, Камінський Василь, Кос Александер, Пісецький Данило, Подоляк Юрій, Шевенко Дмитро. По $5: Малко Іван.
Прінс Фредерік: Кобилянський Сергій $10.
Покомовк Сіті: Зацепіло Іван $3.
МАССАЧУЗЕТ:
Кемп Едвардс: Ликтей Яросл. $5.
МІШІҐЕН:
ДІТРОЙТ: По $10: Д-р Кібзей Амврозій, Кульчицький Іван, Тустанівська Софія, Тустанівський Володимир, Фіцай Петро, Стадник Евг. і Марія.
Гемтремк: Григ. Стельмах $100. Янкевич Пилип $10.
МІННЕСОТА:
Ґіббінґ: Д. І. Юрчишин $20.
Міннеаполіс: Олійник Йосиф $10.
МОНТАНА:
Гелена: Лисавський Микола $10.
НЮ ГЕМПШІР:
Басараб Володимир $10.
НЮ ДЖЕРЗІ:
Калдвел: Богуславець Юрій $10.
Кліфтон: Шквірук Гарри $5.
Елізабет: Стець з родиною $15.25. Пілат Константин $10.
Ірвінґтон: Філінський Роман $10.
Менвіл: Стрілець Петро $25.
Мілвіл: Укр. правосл. церква св. Петра і Павла (з Шевч. Св.) $32.
Нюарк: По $10: Фурсик Володимир, Ґелемей Теодор, Гаврилюк Никифор, Гаврилюк Ольга, Луків Іван, Пастух Іван, Сольчаник Мирослав, Тихий Дмитро. По $5: Попенко Дмитро, Заболоцький Павло.
Пассек: Литвинець Микола $10.
Патерсон: По $10: Німилович Андрій, Німилович Віра.
Перт Амбой: Гаврилів Павло $50. Ґураль Ст. $5.
Плейнфілд: Ґеча Мам'ян $10.
Юніон Каунті: Д-р І. В. Бемко $15.
НЮ ЙОРК:
Бабилон: Бемко Степан $5.
Брайводерс: Олесницький Р. $10.
Бруклин: Ґура Петро $10.
Бофало: Костишин Іван $5.
Кюба: Пономаренко М. $10.
Елмгорст, Л.Ай.: Корнат Яків $20.
Елленвіл: Грицишин А. $10.
Елмайра: Левуш Григорій $10.
Форест Гіллс: Тураш С. $50.
Геркімер: Бадинський Осип $10.
Гудсон: Бородієвич В. $5.
Ню Йорк Сіті: По $10: Баран Михайло, Іванков Казимир, Яворський Евген, Яворська Ольга, Каськів Йосип, Максимів Зенон, Максимів Стефан, Недошитко С., Сус Семен, Тимеко Іван, Ґайдич М. По $5: Тріска Евгенія.
Оґденсбурґ: Д-р О. Волянський $12.50.
Рачестер: Д-р Іван Жовнірович $10.
Ром: Ґавур Микола $10.
Сиракюз: Майкович Василь $10.
Юнаділа: Неділко Гордій $5.
Йонкерс: По $10: О'Рів Григор, Серафин Андрій.
НОРТ КАРОЛАЙНА:
Релей: В. Р. Д. $10.
ОГАЙО:
Клівленд: Тесарович Ярослав $5.
Йонґставн: Нановський Стефан $15. Кукманер Анна $1.
ПЕНСИЛВЕНІЯ:
Амбрідж: Семків Василь $10.
Форд Сіті: Фундиґа Роман $10.
Ґлен Лайон: о. Б. Олеш $10.
Гарленсвіл: Ванкевич Іван $5.
МекАду: Глинянський Мих. $10.
Филаделфія: По $10: Ліщинський Михайло, Петрів Роман, Петрів Василь, о. Трешневський Александер, Славутич Яр. По $5: Наливайко Богдан, Наливайко Володимир. Тритяк Марія, Тритяк Осип, Шиманський Григорій.
РОВД АЙЛЕНД:
Вунсакет: Деренюк Дмитро $10.
ВІСКАНЗІН:
Супіріор: Д-р Галич Василь $20.

Ukrainian Congress Committee of America,
P. O. Box 721, Church St. Annex
New York 8, N. Y.

Вступайте в члени У. Н. Союзу

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

БОФАЛО, Н. Й. — Збори Братства Св. Івана Хрестителя відбудуться в неділю 9-го вересня о год. 2-ій пополудні в парохіяльній залі 158 German St.. Проситься всіх членів явитися на зборах. Рівнож проситься щераз, щоби всі члени вплатили свої місячні вкладки перед 28-им кожного місяця.

КЛІВЛЕНД, Огайо. — Збори Бр. Св. Петра і Павла, Від. 102, відбудуться в неділю, 9-го вересня, зараз по другій і третій Сл Божій в церковній галі 2280

КЛІВЛЕНД, О. — Збори Тов. „Сокіл", від. 336 відбудуться в неділю, 9. вересня, в год. 1. пополудні, в У. Н. Домі. Проситься членів взяти участь у зборах та вирівняти свої місячні вкладки. — Я. Дзядига, рек. секр.

YOUNGSTOWN, O. — St. John the Baptist Society, Branch 230, will hold its regular monthly meeting Sunday, Sept. 9, at 2 P. M., at the Society's home, 914 Franklin Ave. All members are urged to attend this meeting for there will be very important business to transact and also to pay their dues. — M. Sawczak, Sec'y.

БАЛТІМОР, МД. — Бр. Пресв. Тройці, від. 320, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 9. вересня, в год. 2-ій попол., в У. Н. Домі, 3101 O'Donnell St. Просимо всіх членів прийти на час і вирівняти свої вкладки. — И. Мармаш, предс.; І. Малко, секр.

ШИКАҐО, ІЛЛ. — Бр. св. Юрія, від. 379, повідомляє членів, що місячні збори відбудуться 9. вересня, в год. 12. вполудне, в Домі Від. У. Н. Союзу, 845 Western Ave. Проситься членів прибути конечно на збори. Члени що були суспендовані, якщо прийдуть на збори і заплатять свою вкладку, будуть прийняті наново. — Г. Бобик, предс.; М. Семків, кас.; В. Пилипів, секр.

МОНЕССЕН, ПА. — Повідомляємо членів Бр. св. Ап. Петра й Павла, від. 338, що місячні збори відбудуться в неділю, 9. вересня, в год. 1:30 попол., в українській галі на 2-ій вул. 213 Скунмекер Еве. Проситься членів платити свої місячні вкладки. — П. Янковський, предс.; И. Кудлик, кас.; М. Куць, секр.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 30. серпня 1951 р. померла в 48-ому році життя членка 25 від. У. Н. Союзу

НАДІЯ СІРОЦЬКА

з роду Маньовських.

Покійна походила з міста Борщів, Зах. Україна. Полишила в глибокому смутку мужа Дмитра, 3 дітей — Юрія, Марію і Ольгу, родичів — о. Василя і Юлію Маньовських, та 3 сестри.

Похорон відбувся в понеділок, 3. вересня 1951 з церкви св. Михаїла в Балтімор, Мд. — В. Їй П.!

ТАРЗАН, ч. 2667. Незримий спостерігач

Тим часом, знову нарешті в своєму середовищі і не обтяжений одежею, Тарзан сковзав по вершині дерева з почуттям тріюмфуючої волі.

Спостерігаючи табір унизу із свого високого місця, Тарзанові проникливі очі помітили відсутність Лети і Вольфа.

Легкий рух унизу притяг його увагу. Дві неясні фігури стояли внизу під деревом, на якому він лазив.